

Izvedbeni plan

Studijski odjel	Sociologije	Godina studija	1.-3.
Akadska godina	2013./2014.	Semestar	Ljetni
I. OSNOVNI PODACI O PREDMETU			
Naziv predmeta	MITSKA BIĆA TRADICIJSKIH VJEROVANJA		
Kratica predmeta	IZBP-28	Šifra predmeta	101660
Status predmeta	Izborni	ECTS bodovi	4
Preduvjeti za upis predmeta	Nema		
<i>Ukupno opterećenje predmeta</i>			
Vrsta nastave	Ukupno sati	Vrsta nastave	Ukupno sati
Predavanja	30	Seminari	15
Mjesto i vrijeme održavanja nastave	HKS; Prema objavljenom rasporedu		
II. NASTAVNO OSOBLJE			
<i>Nositelj predmeta</i>			
Ime i prezime	Luka Šešo		
Akademski stupanj	Doktor znanosti	Stručni naziv	Docent
Kontakt e-mail	luka.seso@unicath.hr	Telefon	+385 (1) 3706 682
Konzultacije	Prema objavljenom rasporedu konzultacija		
III. DETALJNI PODACI O PREDMETU			
Jezik na kojem se nastava održava	Hrvatski		
Opis predmeta	<p>Ciljevi: Studenti će se upoznati s temama poput mitologije, tradicijskih vjerovanja, predaja i pučke uobrazilje čije poznavanje će im omogućiti bolje razumijevanje konstruiranja i funkcioniranja ljudskog svjetonazora, kulture i društva. Cilj ovog kolegija nije zagovarati ili biti isključiv prema problemu vjerovanja u nadnaravno ili mitsko nego temeljem usvojenog znanja sagledati te pojave u njihovom društvenom, političkom i povijesnom kontekstu i o njima raspravljati kao legitimnom dijelu života ljudi; njihove povijesti, stvarnosti i svakodnevice.</p> <p>Sadržaj: Vjerovanja u mitska bića i ljude s nadnaravnim moćima nalazimo kod svih naroda i u svim dijelovima svijeta, a neka od njih, poput vjerovanja u vještice, obilježila su čitave epohe europskog društva. Posljednjih pedesetak godina antropolozi, povjesničari, sociolozi i psiholozi pokušavaju dati odgovore na čovjekovu potrebu za vjerovanjem u mitska bića i nadnaravno iz pučke uobrazilje što daje dodatan doprinos ovom problemu. Kroz ovaj predmet spomenute teme bit će obrađene prvenstveno kroz kulturno-antropološke metode ali će u obzir biti uzeti i kulturno-historijski te folkloristički aspekti ljudske potrebe za vjerovanjem u mitska bića. Obradit će se razvoj čovjekove mitske svijesti počevši od paleolitika, preko antičkih mitologija, srednjovjekovnih i rano-novovjekovnih progona vještica, promjena u predindustrijskoj Europi, recepcija u prosvjetiteljstvu i racionalizmu, pa sve do najnovijih znanstvenih pogleda. Posebna pozornost obratit će se na suvremenost ovog problema i</p>		

njegovo egzistiranje u društvu oko nas. Obradit će se mehanizmi konstruiranja vjerskog svjetonazora, funkcije i društvene uloge vjerovanja u nadnaravno, promjenjivost i sinkretizam vjerskih sustava, gospodarski, politički i društveni faktori utjecaja.

Literatura

Obvezna

Bošković-Stulli, M. (2005). Tragom krsnika i benandantea. U: *Od bugarštice do svakidašnjice*, ur. Maja Bošković-Stulli, 125-159. Zagreb: Konzor.; Bowie, F. (2009). *The Anthropology of Religion*. Oxford: Blackwell Publishing. (poglavlje: Myth: 267-305).; Čiča, Z. (2002). *Vilenica i vilenjak. Sudbina jednog pretkršćanskog kulta u doba progona vještica*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku.; Eliade, M. (1970). *Mit i zbilja*. Zagreb: Matica hrvatska.; Eliade, M. (1981). *Okultizam, magija i pomodne kulture*. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.; Lozica, I. (2002). Dva demona: Orko i macić. U: *Poganska baština*, ur. Ivana Lozica, 41-97. Zagreb: Golden marketing.; Majnarić, S. i Prica, I. (2010). *Mitski zbornik*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, Hrvatsko etnološko društvo, Scarabeus-naklada. (odabrani radovi: I/2, II/6, II/7, II/8).; Perrin, M. (2010). *Šamanizam*. Zagreb: KIC, Naklada Jesenski i Turk.; Šešo, L. (2012). Nema više vila. A nema ni konja: promjene tradicijskih vjerovanja u nadnaravna bića. *Zbornik za narodni život i običaje*, vol. 56: 95-146.

Dopunska

Baroha, H. K. (Baroja, J. C.). (1979). *Veštice i njihov svet I,II*. Beograd: Mala edicija Ideja.; Belaj, V. (2007). *Hod kroz godinu. Pokušaj rekonstrukcije prahrvatskog mitskog svjetonazora*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.; Đorđević, T. R.(1953). Veštica i vila u našem narodnom verovanju i predanju. Vampir i druga bića u našem narodnom verovanju i predanju. *Srpski etnografski zbornik*, vol. 66: 5-255.; Eliade, M. (2002). *Sveto i profano*. Zagreb: AGM.; Evans-Pritchard. E. E. (1976). *Witchcraft, Oracles and Magic among the Azande*. London: Oxford University Press.; Klanitzay, G. (1990). The Decline of Magic and the Rise of Vampires under Eighteenth-Century Habsburg Monarchy. U: *The uses of supernatural power: The Transformation of Popular religion in medieval and early-modern Europe*, ur. Gabor Klanitzay, Karen Margolis, 168-189. Cambridge: Polity Press.; Marjanić, S. (1999). Zaštitna sredstva protiv mōre kao žensko-niktomorfnog demona. *Treća*, vol. 2/1: 55-71.; Perić, B. i Pletenac, T. (2008). *Fantastična bića Istre i Kvarnera*. Zagreb: Vuković & Runjić.; Pócs, É. (1999). *Between the Living and the Dead*. Budapest: Central European University Press.; Šešo, L. (2002/2003). O krsniku: od tradicijske pojave u predajama do stvarnog iscjelitelja. *Studia Ethnologica Croatica*, vol. 14/15: 23-53.

Način ispitivanja i ocjenjivanja

Polaze se	Da	Isključivo kontinuirano praćenje nastave	Ne	Ulazi u prosjek	Da
Preduvjeti za dobivanje potpisa i polaganje završnog ispita		1. Redovito pohađanje nastave – prisutnost na najmanje 70% nastave prema studijskom programu i izvedbenom nastavnom planu.			
		2. Uredno izvršene seminarske obveze – pripremljeno izlaganje te predana pisana verzija.			
		3. Stjecanje minimalnog uspjeha od 35% tijekom nastave unutar zadanih nastavnih aktivnosti – kumulativno ostvareno na seminarskim obvezama i na dva kolokvija.			
		• Za studente koji su se na studij upisali u ak. god. 2010./2011. i 2011./2012. kao preduvjet za dobivanje potpisa i polaganje završnog ispita vrijede točke 1. i 2., dok se točka 3. na njih ne odnosi.			
Način polaganja ispita		1) Nastavne aktivnosti – seminarske obveze, 1. kolokvij (pismeni) i 2. kolokvij (pismeni);			
		2) Završni ispit (usmeni ili pismeni i usmeni).			

Brojčana ljestvica ocjenjivanja studentskog rada je:

dovoljan (2) – 50–64,9%

dobar (3) – 65–79,9%

vrlo dobar (4) – 80–89,9%

izvrstan (5) – 90% i više

Način stjecanja ocjene za studente koji su studij upisali u ak. god. 2010./2011. i 2011./2012.:

a) **Nastavne aktivnosti**

- 1) seminarske obveze – 20%
- 2) 1. kolokvij – 25% (za prolaz je nužno riješiti 50% kolokvija)
- 3) 2. kolokvij – 25% (za prolaz je nužno riješiti 50% kolokvija)

b) **Završni ispit**

Za studente koji su položili kolokvije:

- 1) usmeni ispit – 30% (za prolaz je nužno riješiti 50% ispita)

Za studente koji nisu položili kolokvije:

- 1) pismeni ispit – 50% (za prolaz je nužno riješiti 50% ispita)
- 2) usmeni ispit – 30% (položeni pismeni ispit; za prolaz je nužno riješiti 50% ispita)

Način ocjenjivanja

Način stjecanja bodova za studente koji su studij upisali u ak. god. 2012./2013.:

a) **Nastavne aktivnosti** – 70% ocjene

- 1) seminarske obveze – 20%
- 2) 1. kolokvij – 25%
- 3) 2. kolokvij – 25%

b) **Završni ispit** – 30% ocjene

- 4) usmeni ispit – 30% (za prolaz je nužno riješiti 50% ispita)

Datumi kolokvija 1. kolokvij: 7. tjedan nastave ; 2. kolokvij: 13. tjedan nastave

Datumi ispitnih rokova Ljetni: 11.06.2014.; 18.06.2014.; 02.07.2014.
Jesenski: 03.09.2014.; 10.09.2014.; 24.09.2014.

IV. TJEDNI PLAN NASTAVE

Predavanja

Tjedan	Tema
1.	Uvodno predavanje – mitovi, predaje ili tradicijska vjerovanja?
2.	Mitologije, mitska bića i nadnaravno u hrvatskoj znanosti (etnologiji, folkloristici, lingvistici)
3.	Interes za mitskim bićima u europskoj i svjetskoj znanosti
4.	Vile i slična bića u tradicijskim vjerovanjima
5.	Vještice i <i>more</i> u tradicijskim vjerovanjima
6.	Vukodlak i vampir u tradicijskim vjerovanjima
7.	Kolokvij
8.	Istarski <i>krsnik</i> – između nadriliječnika i šamana
9.	<i>Orko, macić</i> i druga „manja“ bića tradicijskih vjerovanja
10.	Funkcije i društvene uloge mitskih bića

11.	promjene i transformacije tradicije
12.	Suvremena vjerovanja i „štovanja“ mitskih bića
13.	Kolokvij
14.	Retradicionalizacija i remitologizacija društva
15.	Završna razmatranja i diskusija

Seminari

Tjedan	Tema
1.	Uvodno predavanje o temama seminara i načinu pisanja i izlaganja seminara
2.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
3.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
4.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
5.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
6.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
7.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
8.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
9.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
10.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
11.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
12.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
13.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
14.	Diskusija o odabranim tekstovima/studentskom seminaru i temi predavanja
15.	Završna razmatranja i diskusija